

ELŐFIZETESI ÁR.

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:

Egész évre 4 frt — kr.
Félévre 2 frt — kr.
Negyedévre 1 frt — kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetéseket jutányosan számítunk.

Hivatalos hirdetmények 100 szög 1 frtért közlötnek.

Kincstári bélyegdij minden hirdetésért 30 kr.

Hirdetéseket s előfizetéseket felvez Landesmann M. könyvkereskedés S.-a-Ujhelyben.

SÁTORALJA

Zemplénnvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s az előfizetési pénzek, hirdetési kéziratok s díjak és a lap szeptémdésére vonatkozó felszólalások intézendők:

Sárospatak, Kovacs-utca 175. sz.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Bermentetlen leveleket nem fogadunk el.

Nyílitter minden sora 20 kr.

FELELOS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ-TULAJDONOS:

STEINFELD JENŐ.

TÁRS-SZERKESZTŐ:

RÉZ LÁSZLÓ.

Karácsonyi gondolatok.

Mindnyájunknak földi életében van egy napunk, a melyen szívünk igazi érzelmével van okunk eként sóhajtani fel: *Életemnek ez az eseménye, ez a lépésem vagy cselekedetem Istennek munkája! Egy láthatatlan mennyei hatalom kezei munkálkodnak vala én bennem!* A kételkedő, a gonosz ajkán éppen úgy, mint a hitben szilárd, a kegyes és a jellemes ember — egyaránt átéljük életüknek e napját s elfelejtethetlen lesz előttük. A különbség csak az, hogy amazoknak örömet és boldogságát növeli, ezeknek a lelkiismeret vádolásának elcsitításaként hangzik — e sóhaj.

S valamit az egyes ember életében van ilyen nap, úgy van egy-egy nép, egy-egy nemzet, sőt az emberiség élettörténetében is.

Az egész emberiség élettörténetének ilyen napja: a *Jézus születésének emlék-ünnepé*. Nem képzelek embert e földtekén, ki magát a keresztyén társadalom tagjának vallja, hogy e napot megilletődéssel ne ünnepelné. E nap születés emlék-ünnepé. Oly születésnek, melylyel egy új történet kezdődik, mely sok nemzet életében változást idézett elő s minden egyes emberéletét átalakította.

És e nagy változást előidéző születés egy istállóban történt. A gyermek, ki itt

született, szegény sorsú anyának rongyokba pólyált gyermeke vala. Hát ugyan nem a felséges, a hatalmas Isten munkája ez?! Nem a magasban, fényben, pompával, hatalommal körülvéve, hanem lent a porban, a szegények és elhagyottak között — születik meg az a gyermek, ki az Atya után a világon a leg-hatalmasabb, ki a világ történetét két részre szakítja, ki után új ég és új föld támad.

Igen, a mennyei hatalom kezének munkája vala ez. *„Ez a mi hitünk nagy titka: Isten jelent meg a testben.“*

Ha Péter, Jakab, János, meg Pál és a többi választottak, kik első tanítványai valának a Jézusnak, felébrednének dicsőséges álmukból és széttekinténének itt az emberek között: bizony-bizony csodálkozással vegyült öröm támadna lelkükben, mert látnák azt, a mit még legfelhevültebb pillanataikban sem mertek remélni.

Oh, igen, igen! Látnának új világot, hová elhatolt az ő imádvá szeretett mesterüknek tudománya; elhatolt a világnak abba a részeibe is, a melyről ők még semmit sem tudtak. Hallanának oly igazságokat is a gyermek szájából is, minőkről azokban a régi időkben még a legbőleesebb emberek sem gondolkoztak. Látnák, hogy a világnak hatalmasai, fejlődelméi mint szállanak le trónokról és

hajtják imára térdüket annak a Jézusnak nevében és tudománya szerint, a kit e hatalmasak, királyok elődei üldöztek, gúnyoltak és megverettek.

Oh ez, Isten, a te munkád! Nem lehet másé. Csak az igazság győzhet s ez mindig is győzni fog. Te pedig magad vagy az igazság, a mi Tőled jó, az nem lehet más, mint igazság!

Az igazság már eddig is győzött s győzni fog az mind nagyob és nagyobb mértékben. Csak reményünket és hitünket e győzelemben ne adjuk fel! A csüggettség ne vegyen erőt lelkünkön. Legyen példányképünk e tekintetben is a Jézus. . . .

De hát ki is az a Jézus; mi is az a csudálatos tudomány, mely már csaknem két ezred éven át hódít az emberek között?! Oh, nem olyan ő, mint a régi és új világ bölesei s azoknak tudományal

A Jézus ajkán azok a szavak hangzottak el, melyeknek megfelelő cselekedeteket feltalálhatunk az ő életében. Az ő egész élete, minden cselekedete valóságos Isten-élet volt emberi formában. Nem annyira magáért, mint másokért élt. Nemcsak egy néhány meghitt barát iránt érzett magában igazi jó indulatot, hanem egész élete, ugyszólván, az emberiség iránt való mennyei szeretetben tölt el.

Ez az a Jézus, a ki meghódította a világot, a ki átalakította az emberek ér-

TÁRCSA.

Karácsony.

Deletekintek én a legszebb tükörbe,
Karácsony ünnepén a családi körbe,
— A legszebb tükörbe.
Fagyos tél közepén, hol rózsák teremnek,
Legalább egy részét meglátom a mennynek.
— Hol rózsák teremnek

Kész a karácsonyfa aranyos almával,
Gondtól pihenő szőlők nyíjas mosolyával,
— Aranyos almával.
Ágain csillámlik a boldogság könyve,
Mint a harmat cseppje, mint a tenger gyöngye,
— A boldogság könyve. . . .

Csillagos szárnyakkal le száll a szent este,
Jöttél a gyermekszív oly szorongva leste,
— Leszáll a szent este. . . .
Ajándék, tündérfény ragyog minden ágon
Igazó bájot fest a szép, piros órákon.
— Ragyog minden ágon. . . .

A mit mostan érzünk, a toll le nem írja,
Kítör a nagy öröm, a szív alig bírja,
— A toll le nem írja
Nézik az „öreg”, könyeik meggyűlnek
Gyermekeké lesznek, közéjük vegyűlnek,
— Könyeik meggyűlnek. . . .

Valami nesz . . . Hallga. Künn az ablakjba
Megesendül egy szegény árva fiú hangja
— Künn az ablakjba?
A jászolyban fekszik, él a hit, a béke!
S behívják, neki is legyen menedéke
— El a hit, a béke!

Bethlehemes ének künn a csendes éjben
Zúgó harangzóval összeolvad szépen,
— Künn a csendes éjben.
Angyalok is járnak, kibontják a szárnyat,
Fáradt szempillákra hintnek édes álmot.
— Kibontják a szárnyat!

És ha felébrednek újra kezdik szépen,
Járnak a gyermektor virágos egében,
— Ujra kezdik szépen
Fagyos tél közepén hol rózsák teremnek
Karácsonykor látom egy részét a mennynek
— Hol rózsák teremnek. . . .

Fülei Szántó Lajos.

A szedő karácsonya.

Este van. A Dunaparra apránként egészen ráborul a sötétség. A lámpák e sötétbe fényes sávokat vonnak a víz tükörébe s a part jegen szikrázva török fényesomóvá a ragyogó szilag.

Este van. Az utcákon már alig járnak emberek, kiki hazament családjához. Holnap lesz karácsony első napja. Csak egy-egy elkésett alak jár-kel a csöndes utcákon, pedig még nincs késő, hatot kongat az óra.

Ez estén nem járnak az emberek. Csak az angyalok szárnya suhog. E suhanásokat, mintha hallanók is a légben. A fehér hópihek imbolyogva szállodognak. Szemfedő ez a földön. Pihen ő alatta csendesen. Pihen rajta is minden. — Hát a halál angyala pihen-e karácsony éjszakáján?

A nyomdába az öreg Andras sorra kizoltotta a lámpákat, gondosan körül nézett, hogy nincs-e égő szivarvég valahol, nem lesz-e baj?

zelen és gondolatvilágát, de átalakította a társadalmat is.

Nem mondanánk azonban valót, ha azt állítanók, hogy meghódított mindenkit a Jézus: megváltoztatta az ő tudománya az összes emberiség lelki világát, az egész társadalom életét. — Óh, nem! Van még hódítani és átalakítani való.

Az mi reánk vár, kik legalább kicsi mértékben ismerjük a Jézust, értjük az ő tudományát s lelkesülünk az ő egész életéért. A mi kötelességünk, hogy ismeressük meg mind jobban-jobbban a világmágyát. De vigyázzunk, hogy ne csak szóval, hanem cselekedetekkel, nehogy a régi és új világ világszerinti bűlései módjára járjunk el s mint a magyar példaszó mondja: „vizet predikáljunk, magunk pedig bort igyunk.” Van Jézusnak egy törvénye, ha azt tartjuk minden lépésünk-nél és cselekedeteinknél irányadónak: úgy Jézusnak igazi követői leszünk s a társadalom átalakítása közben eredményes munkát végzünk. Ez a munkás szeretetnek törvénye.

Vajha így lenne ez! Vajha ilyen érzelmek és nemes elhatározások között ünnepeznék meg karácsony szent ünnepét!

R. L.

Az első karácsonyest.

Száll le lelkem a képzelet sólyom szárnyain e jelenvaló világból a ködös muliba, a messiás távolléva s öltöztessél tel az ott találhatókat eszes ruhába, hadd legyen egy kis vizsgáztatásunk, egy kis pillenésünk e való világ, e földi élet annyi keservén, annyi zaklatásai között!

Repülj lelkem oda, a betlehemi kies mezőre, tard fel előttem annak néma esendjét, alvó lakóit költsd fel, hadd tamadjon tel a ragyogó fényözön, az angyali szótát hadd zengjen örömgékket, mint egykoron!

Ott vagyok, lelkem odavitt a betlehemi mezőre, a hol az első karácsonyest volt.

Ugyan mit látok e mezőn?
Fejem fölött az égből sűrűn lakott csillagokkal, melyek olyan szabályosan futják, ki tudja, mióta azt a pályát, melynek, ki tudja megmondani, van-e lesz-e vége? ... Csillag itt is, ott is, ugyan melyik az Ur lakóhelye? melyik az Ur szeme, mely minden lát? Csillagesoport itt is, ott is, ugyan melyikben van az anyém? vajjon nem köszül-e lefutni?

Körötem esend, esek a jámbor állatok sóhajtásai hallatszik olykor-olykor, csak egy-egy elhangzó pásztor szó hallatszik innen-onnan: A pásztorok maguk is nyugodni tértek, edes az

A gép megállott, egyhangú zörgése nem zavartja a nagy épület esendjét, nagy kereké mozdulatlanul áll, ez egyetlen éjszakán nem ontja kebeléből a világosságot terjesztő papírt. A szedőszekrények is elhagyottan állnak; az utolsó papirlapok még ott fehérlenek az udvarról beszűrődő lampafény világánál, de a győre kezek nincsenek már itt. Csönd van, nyugalom

A szedőterem utolsó zugában azonban egy kis lámpa bagyadt fénye mellett, még egy alak mozog, idegesen kapkodó kezei nagy arnyakat rajzolnak a falra.

Az öreg András oda csoszog.

— Hat még mindig munkában. Kovács úr?

— Igen — feleli egy halvány arcú, bánatosnak tetsző, barna fiatal ember — külön munkát vállaltam, éjfélig el kell készülnöm vele.

— Külön munkát? ma? tudja-e, hogy micsoda nap van ma?

— Tudom, karácsony esteje, de nekem beteg az anyam, nem ünnepehetek. Hat hónapja fekszik... Pénz kell!!

— Hümm, baj, baj, hat itt marad? Nekem is leküdt egyszer a feleségem öt hétig, de semmi

alom, mely bohó képekkel mulattatja a szöndérgő vagy talán jeszögő öket?

Lábam alatt a föld, ez az áldott édesanya, mely olyan sokat ad nekünk s olyan keveset kap tőlünk, csupán az a joga, hogy visszanyerjen mindnyájunkat. Olyan esendős ez az édes anya is, nem haborognak érzelmek, a szenvedélyek nem feszítik kebelét, pedig be tud haborogni, be tud zajogni.

Ijesztő esend, kötségbetűt nemásig!
Lelkem! adj vissza inkább a jelennek, mert jobb ott a zajban élni, mint itt a némaságban kötségbesni!

Lelkem! adj a multból egy fénysugart, hadd gyújtsan az életet körültem!

Im, ott az égen, ott, a hol a legragyogóbb csillag tündököl, mintha megnyitnék a boltozat, mintha pompás királyi udvar tárulna fel előttem, előre lépve, belőle fényes ruhájú alakok, kiknek teje körül olyan szokatlan fényözön látszik, arukról olyan meglehetősen jószág s szelidség köszönt felém, hivogatólag utogatók, biztatólag szólnak ajkuk!

A fényes királyi udvarból ragyogó ruhájú alakok szólnak biztatólag. Onnan a magasból, onnan, hol a szem csak fáradtan tudja a csillagokat meha-néha megkülönböztetni, onnan, hol az Ur lakik, a hol királyi széke van felállítva.

Ugyan, mit mondanak? Ugyan, kihez szólnak?
„Ne féljete! hirdetek nektek nagy örömet, mely az egész földnek öröme lesz, ma született nektek a megtartó, ki az Ur Krisztus, a Dávid városában.”

Nagy örömet hirdetek. Kinek?
A csillagos égből alatt lakóknak, az édes anyaföld gyermekeknek.

Ugyan meghallják-e, ugyan megértik-e?
Mintha a néma esend zajja változnék, mintha az alvó pásztorok öbrodezőnek s az álom után mintha új életre kelneek!

Mintha a föld ábrázata is megváltoznék s olyan lassú morajt hallatna, melyely egy évszázadban végzett szokott forgásának egyszerre végzését jelezné.

Igen! a esend megszűnt, új élet kelt a földön, a föld is mássá lett, hiszen ezt hallatszik onnan felülről az égből, mely ezt mondja: „diesősges az égbe Istennek, békeség a földön s az emberekhez jó akarát.”

Oh, én lelkem! milyen boldogga tétél, hogy ezt megmutattad, meglattattad, meghallattad velem! Milyen boldogga tétél, hogy az első karácsony-estét visszavarázsoladt, hiszen, ma úgy tetszik nekem, mintha én is újra születnék, mintha én is hallanám itt búsomban azt az első örömgéket: „ma született nektek a megtartó.”

Boldog emberek, kik egykor ott voltatok: boldogtalan halandók, kik ma még az emlékezőttől is intőtok.

Vissza, a való életbe! Hol az első karácsony-est emléke? Mutasd meg, hol van, kinél van?

S lelkem vezet a való életben is, hogy bemutassa az első karácsonyest emléket.

Nézd, ott van az özyögnél, ki arva gyermekeivel buzgógn énekl: „Az Istennek szent angyalok s a legkisebb gyermek is erzi, hogy az angyal ó hozza is szől, nemcsak orgen a pásztorokhoz.”

Nézd, ott van annál a családnál, hol férfi s feleség szerelmök záloga felett megállva, halkán dú-

baja már. Ha haza akar menni, a kulesot kérem majd beadni. Még fönn leszünk, a Pacsirta boltos lesz nálunk.

Kovács semmit se szolt, csak intett fejével s megint a szekrényhez fordult s gyors kezei egyik fiók után a maszkba nyultak. Az arnyak a falon tancolni kezdetek. Faldogozott izzadtan a nyomdafesték szagu nehéz levegőben, a nagy, homályos terem zugában alig egy pár krajcar-ért, hogy orvosságot vehessen beteg anyjának.

A budai részben, a Gellert-hegy oldalán egy rozszant, nyomorult ház hidegülő szobájában egyedül fektűt az öreg Kovács Antalné, egyedül es beteg. Beteg volt, nagyon beteg; elaszott, hideg kezeit öntudatlanul dobta ide-oda a szakadozott takaron s néha szomorúan felfohászokdott:

— Oh! add végét, Uram!

Egy kis méces égett az asztal végén, melyet egy szánakozó szomszéd asszony gyújtott meg korán. Kanóca neha-néha nagyobbab lobban s fénye bevilágítja a szobát. Semmi sincs a szobában, csak orvosságos üveg, de az sok, igen sok.

Mintha az arnyak mozognának a beteg ágya

körül. Most a rozoga ágy recsen meg, majd egy-egy bitordarab s a mécs lobogása alakokkal népesíti be a nyomorult szobát.

Az asszony fénytelen, homályosuló szemekkel bamul az arnyak felé, olyan jó ismerősei azok, rég-rég már csak ezek veszik körül. ... Kovács Antal is köztük van, a férfi, a ki hiú, kába alomképeket kergetve, elvesztegette ősei szép vagyonát s az anyát gyermekeivel magára hagyta egy őszi reggelen, mikor golyót röpített fejébe. ...

Es ott lebeg az arnyak között egy leány fehér alakja is, ki csalódott szive bánatot ifjan, fiatalon a Dunába temete. ...

Es ott lebegnek az ismerősökön kívül az ismeretlen remek is, melyek be szokták népesíteni a betegnek szobait. Mind mind előre szökdelve vagy hátra szaladva, a mint a mécs lobog. Es ott lebeg, forog az a esontkezü ember is, suhogtatva kaszáját karácsony éjszakáján — a halál.

Ugyan kedves olvasóm: te nálad megvan-e az első karácsony-est emléke? ... Mitű gazdag vagy, ha megvan: mitű szegény, ha ezzel sem diszkelhetel.

Legyen bár csak mese, csak költemény az első karácsonyest, emléke nélkül szegény volnék, való gazdagnak érzem magamat!

VEGYESEK.

Kedves munkatársainknak és t. olvasóinknak boldog karácsony-ünneplést kívánunk.

— **A karácsonyi örömhír.** Már majdnem 2000 éve hangzott el Betlehem mezéjén ez örömhír angyalok ajkáról: Ne féljete, mert hirdetek nektek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz: megszületett a Megváltó, ki az Ur Krisztus. — A Dávid városban. — Ez örömhír még mindig új, mindenkinek örömhír. A hűnös emberiségnek ma is szüksége van megváltóra még — Hirdessük hat ez örömhirt mi is igazi nagy örömmel most csaknem 2000 év után is és siessünk fel az Ur hazába e hír hallatára, mint egykor siettek a pásztorok a betlehemi jászol-bőlesőhöz!

— **A pásztor élet.** A szent földön az emberek kedvence foglalkozása a földművelés s baromtenyésztés volt. A baromtenyésztők pásztor életet éltek. Ezek a *pásztorok* nevezett helyeken, sátrakban laktak — telén és nyáron egyaránt. Megedzett nép volt, a melynek az időjárás nem okozott valami nagy bajokat. Különben is a szent földön még a téli évszak is — mely december elejétől február közepéig tart — egészen enyhe. A téli jeleget csak az erős záporok és az éjjelenkénti havazások kölcsönzik s tájéknak. Azonban ez is csak pár napig tart s ha éjjel a hó leesik, nappal elolvad. A Jézus születési történetében említt pásztorok is ezt az életet éltek.

— **A karácsonyi csillag.** A bölcseneknek kik keletfelől mentek, hogy a megszületett Jézusnak tisztességet tegyenek, csillag jelentette a a megváltó születését. — A régi korban ugyanis az a hit volt általános elterjedve, hogy az égi testek: a nap, hold és csillagok valami hatalmasabb lények és az emberek sorsának intőzei. Ha gyermek született, épen ezért a planétákat vizsgáltattak a annak állásából jövődot is mondtak a gyermek jövőjére vonatkozólag. Avagy ha a természetnek alaposabb ismerői még addig nem látott egy testet láttak meg az égen: ebből is jövendöltek! — Ma is vannak még sokan, kik gyermekét hittel nezik a

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

planéták jövedelmét megszületett gyermekük jóvőjéről. Pedig mindannyiszor csalatkoznak. De hogy minden születés alkalmával csillag tünik fel az égen, mint az első karácsonykor is, mindannyian hihetjük: a családi életégen a reményes csillaga.

— **Nazareth** József és Mária Nazarethben laktak s onnan mentek a népszámlálásra Betlehembe, hol a Jézus megszületett. Nazarethben nevelkedett, illetve itt töltötte gyermek éveit a Jézus. Erről a városról nevezetik Nazarethi Jézusnak is. Ez a város egy magas hegyek által körülzárt oly hosszú, mint széles medencében fekszik, egy magas hegy tövében. A városnak kies vidéke van, fehér mészkő hegyek által körített völgyekkel, melyek buja növényzettel ékeskednek. Hegyei között nem egy csendes, komoly gondolatokat ébresztő ösvény van. Ha lelki szememmel elé varázsoljuk a kies vidéket, jól esik elgondolnunk, hogy a gyermek Jézus mily boldogan kalandozhatott el magasztos gondolatokkal lelkében a dús völgyekben, e zajlatlan ösvényeken. Nazareth mostani lakosai legnagyobbrészen görög és római katolikusok.

— **Bethlehem városa** A szenttörténetek előadása szerint a Jézus Betlehemben született. Bethlehem Judának volt városa. Az utleírások szerint Betlehemnek környéke kova köveces. Azonban ez nem azt jelenti, mintha termékenyen volna. A város nyugati oldalán hegy emelkedik, keletfelé pedig egy völgy nyúlik le a holt tenger felé. Bethlehem Judának előkelő nagy városa volt. E mellett bizonyít az, hogy Juda törzsenek legkiválóbb tagjai itt laktak. — E város történetéhez, mint a Jézus születés helyéhez, sok hagyomány, legenda fűződik. A várostól keletre fekszik egy zarda, melyről a szerzetesek azt állítják, hogy az valósággal azon a helyen áll, hol az Ildvezítő született. — Van továbbá a várostól északnyugatra nem messze egy olajfa liget s abban egy forrás. Kisebbszerű erődítménnyel van körülvéve. Ezt David forrásnak nevezik s a téves irányú kegyesség tiszteletben tartja. — A szenttörténet azt mondja, hogy a Jézus istállóban született s jászolba helyeztetett. Ezel szemben a hagyomány egy barlangot tart a Jézus születési helyének. Ebből a vakhít egy földalatti pompás templomot épített s lett egy bucsujáró hely. A föld alatti templomban 32 foku csigalepeső vezet le. Található továbbá Bethlehem környékén oly hely is, melyhez sok hitrege fűződik. Így pl. a tejbarlang, a Mária által megakozott ennek következtében megkövesült borsó föld, ezen egy ezüst kereszt, rajta ilyen felirattal: „Hic de Virgine Maria Jesus Christus natus est.” (itt született Szűz Mariától a Jézus Krisztus.) A város jelenleg nem valami fényes s lakosai nem valami nagy boldogságot élveznek. Sok zarda van benne. Lakosai keresztények s nem valami nagy nyugalmat élveznek. Ez a David városa, melyben a Megváltó született.

— **Heródes.** Zsidó ország, római hatalom alá került és a rómaiak az ország kormányát ki vették a papok kezéből. Sot egy római fővezér, Pompejus, Jeruzsalem városát elfoglalta és kirabolhatta. Ez idő óta Zsidóország felett római

kormányozók uralkodtak és az ezektől függő nagy tanács. Az országban folytonosan lázadások, zavarak támadtak. Ezek között tört magának utat a rómaiak által is gyámoltva, zsidó ország trónjához. **Heródes**, kire a kegyetlen jelszó igen-igen ráillett, kegyetlenkedés, vérengzés által szilárdította meg úgy a hogy trónját is. Ez az a Heródes, kinek uralkodása alatt született meg a Jézus. Feltette ő tőle is királyságát. Ettől való féltében adta ki gyermekkilakolási rendeletet is. Jézus születése után két hónappal halt meg; a római császár Augustus volt.

CSARNOK.

KARÁCSONYVÉKDE.

Carangszó esendül át a legen.
Csillag sugara, gyűl az éjben
... Sok ezredének búne... vetke
Olvad a tűnő szemege.
Lgy ellutó perc érkezze.
Édes vilagnak üdvé lett.
Pedig nem történt más a földön.
Csupán egy — gyermek született!

Kicsiny szobámban egyedül
Várlak remélve Messiasom!
Kit földre hoz e pillanat.
Hogy két szemed reánk vigyázzon!
Hogy el ne vesszen az, ki hisz
Benned remélve madorként.
Hogy felszáradjon a szegény.
A szenvedő, az árva könye.

Leszállsz. — fölötted glória —
Fehérlő, fényes, mint a lelked.
Szivedbe szent bocsanatot eg
A lelked ellen vetkezettnek.
Szemedbe szent, meleg sugar.
Reményre válva azt, mi bánat
S ki csüggéd, annak elhozad.
Magásra szálló, szent imadat.

A szent imát. — reáelhele
Egész lényednek tisztaságot!
Hogy megtanulja minden itt
Szeretni Isten képe masát.
S miert a föld teremtetett!
Testver lehessen itt az ember.
Mint egy atyának gyermeke
Egymást segítve szeretettel!

Es elhozad, miért csatáz
A földnek minden lénye — ferge!
A boldogságot, melyre vagy
Minden ki el, remegve érte.
De az találja meg, csak az
Ki földre hull istent imádvá.
S ő élvezet, hol megterem
A boldogság valója — alma!

Imára téve két kezem
Várlak remélve, Messiasom!
Oh szállj le hozzám is ma, szállj
Elhözve mind, a melyre vágyom.
Ki boldogságot adni jössz.
Uram keress fel ezét engem!
— Imám remegve száll feled.
Ki földre szállsz ma Betlehemben!

Zombory Andor.

A boldogok.

ki kóstolta már az egyedüliség keserőm
Édes állapotát, az el fogja képzélni az én
örümdöm nagyságát, mely akkor lopódzott
be szívembe, mikor egy karácsony előtti reggelen
egy levelet kaptam az én kedves sógoromtól,
melyben karácsonyra, de különösen karácsony
estjére hív magához.

Oh, elhagyhatni legalább pár napra ezt az örükdösen nyugtató városi életet és élvezhetni a falusi élet egyszerű, de természetes örömeit; élvezni úgy, hogy azt senki, semmi meg nem zavarja; élvezhetni azok körében, a kikkel szívünk együtt érez; mennyei élvezet!

Es nekem két okból is mennyei élvezetet ígért ez. Először, mert én csakugyan ritkán jutok ez élvezethez; másodsor, mert sógorom ezt a néhány titokzatos szót is odairta örömet hozó levelemben: „egy édes emlék örömeit ez estén felújítani.”

...Édes emlék?! ... Vajon mit jelenthet ez?... És még hozzá ily kiváló alkalomra érdemes, mint a karácsonyest!

Jártam órákig le s fel szobámban. Törtém magam, esakhogy kitaláljam. Szerettem volna már

előre is élvezni. De nem, nem jutott semmi az eszembe.

Hordoztam lelkemben csaknem egy hétig a kíváncsiságot s vártam azt a boldog pillanatot, midőn őket keblemre ölelhetem.

A várva-várt idő megérkezett. En náluk voltam. De azt mondtam hogy az én két ösüském nem várta oly kíváncsian a kis Jézus ajándékait, mint én a karácsony esti vacsorát, mert egész biztosra vettem, hogy ama titokzatos mondatnak ekkor fogom meghallani magyarázatát.

Es csakugyan úgy történt.
Mikor az én szeretett húgom is helyet foglalt az asztalnál, e szavakkal fordul felé az én kedves Andor sógorom:

Emlékszel-e édesem, ma 10 éve, hogy a „szerelek” szót először ejtettem ki előttem?! Ma 10 éve, hogy boldogságom alapját letettem?!

Láttam már öreg embereket, kiknek szemük telejött könyvvel, de a könyveken keresztül is a legédesebb mosoly csillamlott ki azokból a szemekből, mikor éltüknek egy-egy mozzanatára visszaemlékeztek. Illyenkor sokszor el-elgondolkoztam, hogy édes-e az a mosoly, kiserüf-e az a könyv, melyet szemükben csillogni láttam. Oh, édes az a mosoly, nem keserű az a könyv, melyet a múltból egy-egy édes emlék csal a szembe. Ez a karácsonyeste tanított meg engem erre.

S teljesem igazat adtam Andornak abban is, hogy az édes reminiscenciák a jelent, ha sivar az, kellemes alakokkal népesítik be; ha örömteljes az örömet mennyelvű teszik.

Izen, könyvvel és mosollyal szememben hallgattam az én kedves Andor sógoromat, a ki teljes boldogsággal emlékezett vissza a 10 év előtti időre, a mely nem csak neki hozott boldogságot, hanem az én szeretett húgomnak is, kinek boldogsága es öröme nekem is mindenkor boldogságot és örömet okozott.

Oh én emlékezem, felejtani nem tudom, nem kíváltam ma — beszélte tovább Andor — A jelennek étem eddig, hogy a jövő boldogságának alapot rakjak s most, 10 év múltán, a múltnak akarok szentelni legalább néhány pillanatot. S mint 10 év előtt gyvittit éltük át a valót, úgy most is az emlékeztetben újra élni azt a boldogságot, veled együtt akarom, édes Pistám. Vajha a te lelkedben is örömezőnek édes reminiscenciák!

Emlékezték-e hát, mily szép karácsonyeste volt az? A hold özüst fénye oly vidáman fűzött le a fehér földre, mintha ő is örülne a karácsonyest megérkezésének! A hó csak úgy ropogott a járókelő talpa alatt. Fehér volt az egész tájék, mintha az aratlanság, bünnökültség földje erőztét jelképező minden itt a földön. A karácsonyesti örömeink hangzott mindenütt.

Elmúltam boldogani a falusi külsejű kis város szűk utcám. Ahitattal hallgattam a szerte hangzó karácsonyesti zselozsának természetesen egyszerű dallamait. Borongó lelkem máskor se igen talált kedves szótakozást a víg farsangokban, hol rekon lelékre csak nagyon ritkán találkoztam illyenkor pedig, mikor mindenki kedvesei körében boldogságot élvez, az egyedüliség keserű érzése igen-igen a lelkeimre nehezedett. A magány volt egyedül! esítőfőja fájó érzéseimnek.

A kis városnak minden ablaka világos volt. Ama néhány diszesebb épületből a fény özlött a tárgy ablakokon s ezek mellett a sok szegényes hajlékból csak szűrődött a világosság az ablaknak nevezett nyílásokon. Amazokból hangos kacsák, hangzott, itt esend volt, csak olykor-olykor egy-egy sóhaj hallatszott ki a rozoga nyílásokon.

Lelkembem csak úgy cikaztak a gondolatok és érzelmek. Most a mely bánat, a gyöttrő keserűség a lelket ölt világfájdalom kínokat lelkem, midőn láttam a pompának jelet, hallottam a vígságnak hangját. De midőn egy-egy kis háziko esendes, halványan világító ablaka alatt mentem el, lelkeim úgy megnyugodott! Hiszen annak lakói is — gondolom — küzdenek, mint küzdöm én, hogy az est nyugalmát kiérdemeljék. S illyenkor valami boldogság, valami kibeszélhetetlen érzélem töltte el lelkemet.

Mintha éreztem volna illyenkor, hogy nem vagyok egyedül. Különös az ember természete! Tud abban vigasztalást találni, ha látja, hogy vannak sorsának részesei.

Igy boldogtam útearól-úteára. Az ösztön vitt. Egyszer csak egy kis háziko — feléltre meszelve — tűnt előmbre. A hold egészen rávetette özüst fényét. Ablakából halvány fény sugárzott ki.

Az ösztön, vagy nem is tudom, mi működött bennem. E háziko ablaka előtt, mintha kegyesre tett volna valami megallani. Öntudatlanul néztem az ablakon be.

Nézek — és ime, vonz magához egy új világ. Lakóit e kis hajlék védte a tél hidege ellen.

Es e háziko — nagyon is ismerős volt nekem! Négy arvanak s egy öreg nagymamának adott monhelyet a tél hidege ellen, pihenést a fáradalmak után. — Te voltál, Pista — rám veté a boldogságtól nagyogó szemét sógorom — a legidősebb négy árva között. Te még akkor iskoláidat nem végeztél el. De már jó barátok valánk. Hisz ott annak az öreg alma maternek fala kö-

Steinfeld Jenő.

zött nagyon összeforr a rokon szív ha nem egy idős is.

En barátságunk jogan sokszor jártam a kis házikóba, ha úgy haza-haza jöttél sok fáradalmadat kipihenni. Aztan meg szívesen is mondom el oda maskor is, hiszen annak a törzsnok valatok ti tagjai, melyet most én alkoték meg.

Erzsike, ez az én angyalom — ajkához emelé s esőkjával melengeté az én jó lúgom munkás kezét — volt a második. O varrt pénzért másnak, hogy hozzon valamit a házhoz, hogy legalább a legszükebbesbket megcserezhesse. S két kis testvéretek talán még csak terhére volt neüjöknek.

E titeket magába foglaló kis hajléknak ablakán néztem én be s néztem ott soka. S lekönnök ki-mondhatatlan gyönyörűséget szerettem.

Istenem, mily boldognak láttalak én benneteket! Te előttem egy vaskos könyv vala. Egészen elmerülél olvasásában. Arend át volt szellemilve. S mint később megtudtam, a könyv imadtságos könyv vala. Atyádnak imas lelke szállt read.

Erzsike — igen, te drága angyalom — főzte a karácsonyesti vacsorát. Jözi felre ült s mint egy élemedelt üreg borús arccal bamult maga elé. Talán az jutott észébe, hogy más gyermekek az édes anyja mellett a kis Jézus-ka ajándékaik örülnek s dús lakomát ülnek, ő pedig ime kesereg az örömetén is, árvasága felett. De a bord mellett ott volt látható arván valami édes megnyugvás is. Az arva gyermek szívvilága nagyon különös.

A kis Mariska vidáman beszélgetett nagy matókkal, ki magyarázott valamit neki. Bizonyára a karácsonyeste történetét, úgy, mint meghölgült édes anyatok magyarázta azt ti nekitek.

Mar dideregten a hideg miatt. De azért nem tudtam az ablak alól tovább menni. Jól esett gyönyörködnöm a ti karácsonyestetekben.

Te bezartad a könyvet. Erzsike is kész lett a vacsorával. Megterítötte az egyszerű asztalt, de mielőtt leültök volna hozzá, ének esendült meg előbb ajkatokon s zengett az az édes elégültség hangján:

„Oh, én szerelmes Jézusom!
Édes megváltó Krisztusom!
Jövel, csinálj esendes ágyat,
Szívemben magadnak házat.

S úgy tűnt fel nekem, hogy arcotokról is visszafükrözödött a szívek az a tisztasága, a mely egyedül lehet kedves tanyája a Jézusnak, ki magával mindenitve, hova' beszáll, igazi boldogságot és nyugalmat visz.

Oh, hát lehetett volna-e szív, melyet ne hatott volna meg a karácsonyesti jelenet? Az én szívem nem bírta tovább a néma szemlelődest. Rementem a kis hajlékba hozzátok. Osztozni vágytam a ti karácsonyesti boldogságotokban. Hiszen helyzetem egyébkor is olyan volt, mint a titeké: küzdelemmel, türelemmel és reményvel teljes...

Enekelünk aztan együtt... S a hitnek angyala leszállt közénk s az hozta el nekem s az vitte el ennek, az én drága angyalomnak azt a karácsonyesti ajándékot, melyet a szív csak egyszer adhat: kölcsönös szerelmünköt.

Oh, hidd el Pistám, higyzétek el, nem volt addig még oly boldog karácsonyestöm, mint mikor veletek együtt voltam, kiket boldoggá tett a nemes küzdelem, melyet eredmény kísér. Ebben a küzdelemben van — ne feledd soha, Pistá — az élet költszete!

Ma is aldóm Gonvilésölmet, hogy veled, édes Pistám, megismerkedtem. Ma is hálat adok Istennek, hogy odavezérelt munkálni a hitnek boldogságát, hol a ti fehér házikótok vala. Ma is aldóm Istenem, hogy ama karácsonyestön bolyongásaim között ahoz a fehér házikóhoz elvezérelt, mert ott láttam, hogy a boldogság a küzdelemnek helyén is meleg tanyát talál, ha nemes a küzdelem, tiszta a szív, mely a küzdelem között a nélkülözést is megnyugvással és reményvel türi el. Ott gyözödtem meg, amaz egyszerű házikó ablakai alatt, hogy az én boldogságomnak is ott ring a bölcsője.

S ennek ma 10 éve. Ma este tehát nemesak a büntis világ megváltójának születés estéjét, hanem az én boldogságom megszületésének is emlékeztetőjét ünnepelek.

Imádkozunk, mint akkor imádkoztunk a mi leendő boldogságunkért. Istenhez, engedje meg e boldogságot soká élvezni még s adja azt meg minden árvának, minden egymást szerető szívnék!

S a kis parochiában felhangzott ismét 10 év múltán a szent szolozsma:

„Oh én szerelmes Jézusom!
Édes megváltó Krisztusom!
Jövel, csinálj esendes ágyat,
Szívemben magadnak házat.

Felhangzott ugyanazoknak ajakán, mint 10 év előtt. Leszállott a boldogságnak és a hitnek angyala most is közénk, de most már nem szereltem — hiszen ez megvolt — hanem a szép jövőről boldogító reményt vitt szívüöl a szívbe.

Réz László

Karácsoni versek.

*És a tiszta légen atre meg
Ki megváltott — ma jött világra,
Szerelet ül ma unnepet.*

*Bár halmat, bérceit ho takarja,
Legmelegebb ma tán a föld.
Gyermekek is susogtak róla,
Kü fényes csillag üdvözölt.*

*Kis Jézus sem feledkezett meg
Az s apró szeretetiről.
Nevető gyermekek zivajga
Zsong a karácson-fák körül*

*Óh! édes este! Ha te benned
Tiltos varázs van — érzem én!
A fásult szívek rejtekén is
Csillan ma egy picinyke fény.*

*S mi szívöken nehéz teherként
Feküdt egy hosszú év alatt.
Az emlékek ez esteleken, mind
Buzgó imába főltszakad.*

*Ketkedök sjtik is susogtak
Egy bátudatlan, mely sohajt
— Örök imádság számba veszi
Ki oda fönn föltírja majd...*

II

*Megunnepeim: én is ez estevel.
Csak úgy magamban csendben, itt
Kiket szeretek — messze vannak
S hozzájuk csak lelkek repit.*

*Tudom: sokszor felemlegetnek,
Tudom: hiányzom most nekik,
S meleg szívök egész hevével
A rossz hat még szeretik.*

*Székemet bárki foglalja el
Azért nekik üres marad:
És félre téve van számomra
És ram vár a legjobb falat.*

*Ma este annyit emlegetnek
És ró a lelkük megremeg:
— Oh! hogyan lenne az magbá'
Kü any: drága szív szeret! —*

Fabián Géza.

Katona karácsony.

Karácsony előtti péntek este volt. Nagy bajuszú Pakulár őrmester úgy este hat óra felé felállította a szazadot a rayon folyosóján: a lámpák már égtek a fuk dideregve emelgették lábukat a csipos hidegben.

Hat óraker megjött a kapitány úr. Egy kicsit ó is faszhatott, hanem azért vegig kibombolta a köpenyvet; elment a sorok előtt, bele kötött a régi katonákba, szidta egy kicsit az unjocokat e az önkéntesektől sem sajnalt egy-egy gunyos megjegyzést.

— Hjah! bizony hideg van! Nem jobb lenne az édes mama szoknyája mellett ülni?

Elvégre is bevezödyött a vizit. Kapitány úr hátralep vagy két lepeást, hogy az egész szazadot jól lathassa. Megigazítja a sapkáját, pedig nincs azon semmi igaztlni való: s meg a hangja is rezegebb, élesebb, mint rendesen.

— Holnap a szazad vártára megy! Deli tizenkét óraker sorakozik a nagy kapu előtt. En eleget kinlódtam veletek, hogy megtanítsalak a szolgálatra, hat bizonyosan nincs is olyan árva bundas, a ki hibazna valamit. De ha meg is akadna olyan szerenesetlen, a ki talán hibát követ el, azt mondom, annak keserü lesz a szent karácsony!

Az unjocok szepeigve hallgatják a nagy hangú kijelentést; mindeniknek megvillan az eszébe valami gonosz színtelem, hogy ebből a szolgálatból — melyre már négy hét óta tanítják őket — valami baj is lehet. Nagy bajuszú Pakulár, ott a kapitány úr háta megett, vizgyorogva néz a bakákra, szinte azt mondja ez a félig gunyos, félig jó indulatú arc:

— No bundások! Holnap lesz, a mi nem volt.

Azután élvezett a hóna alúl egy nagy könyvet, abból szépen felolvassa, hogy ki, melyik órségre megy. Minden név után gyalázatos jó akarattal tudakozódik:

— Megérttetted édes fiam?

Lassanként megértjük. Feltúnó, hogy az önkéntesek valamennyien szolgálatba vannak rendelve. Őrmester Pakulárnak egész élvezete telik benne, a mint megrogogtatja az „urfiak” nevét:

— Ereilliger Nagy, Móric, Kovács! Ha a kapitány úr ott nem volna, bizonyosan nem maradna el valami maliciosus megjegyzés sem, így mege'egszik azzal, hogy minden név után vág egyet a szemével, akár ezt mondáná:

— Jó karácsony lesz ez, urfiak!

Beesukja a könyvét s kemény katonásan jelenti a szav'osnak, hogy immár mindenek rendben vanna

Kapitány úr még tart egy kis leckét — bakaéknál „iskolának” hívják — aztán felharsan a vezényszó:

— Abtreten!

A sorok felbomlanak, a legénység is:zobak meg telnek a sok didergő katonával, csak mi, önkéntesek verődünk össze a folyosón.

— Még sem illik, hogy karácsony első nappán virasztunk át egy ejét — mondja egy szabad száju székelly fiu — nem lehetett volna valamikor máskor küldeni?

— Persze! — töditja a másik — a kapitány úr nem küldene, ha önkéntesek nem lennénk! Pedig engem holnap este meghívhat — teszi utána szomorúan.

Jön a kapitány. Kövéres arcán valami jó kedv féle dereng, ott megy el mellettünk.

— No! Miről diskurálnak?

Egyikünk elő áll vele:

— Szerettünk volna máskor menni szolgálatba. Ez a karácsony este nagy ünnep nekünk.

A kapitány mosolyog

— Ne legyenek halátlanok! Magok az egész éven át annyi szabadságot élveztek, hogy ezt az egy napot feláldozhatják. Látják, szegény három évesek csak ünnepen mehetnek valahová, hát illó, hogy róluk is gondoskodjam.

Belátjuk, hogy igazva van. Feszesen salutáltunk s megyünk a szobákba, hogy a holnapi nagy napra készüljünk, hogy a szíjjak lagoza legyenek, a bornyúk „vorschriftmässig” megpakolva s ragyogjon a gomb, mint a csillag.

Ott benn nagy a munka. A „freiter úr”, a földi igazságszolgáltatás leghatalmasabb tényezője, nyajasan figyelmezteti a „bundast” — a ki nem más, mint az őszel bevonult unjone — egy kicsit káromkodik, egy kicsit haragszik, de azért másnap délre rendben van minden, mint a parancsolat.

Felallunk a nagy kaszárnya előtt. Jön a hadnagy úr — megvizsgál; jön a kapitány úr — ugyanezt cselekszi; jön az őrnagy úr — nem tesz különben. — Végre is valahogy rendbe jövünk; felhangzik a vezényszó erősen és csat-tanóan; a legénység tiszteleg, aztán megindul az őrsőkre, ki trombita szóval, ki dob pörgés nélkül, ki csak úgy minden nélkül. Mar ki a hogy.

Mi a fő órségre megyünk. Ott áll a „Hauptwache”. Egy nagy üres szoba, a melyben egyetlen butor egy rozoga asztal, mert a fal melletti prices még sem butor. Van egy lámpa is, de nagyon homályosan fog égni, látjuk az alkötársaról, meg a kormos csórl.

A délután csak eltelik. Hideg van, hanem tiszta, napos idő. A „postok” fel vannak, magam is csak úgy négy óra tájban kerülök vissza egy pár órai pihenőre. A kalvinisták két tornyu templomában épen most kondul meg a harang, ott most kezdik az isteni tiszteletet.

Valaki megszólal melletttem.

— Jó volna a templomba menni, ugy-e önkéntes úr!

Ra nezek! Jó képű magyar fiu. A hideg kékre csipste az arczát, erősen verdesi a bak-kancsot a vártu-szoba padlójához, de az arczán van valami meghatottság és szinte meghatottan ismétli:

— Ma egy éve a templomba mentem, az apám is ott volt! Az anyám már meghalt, hanem egy nőnem jött el, a ki özvegy asszony. Akkor se hittem, hogy ma itt hallgatom a harangzót! A miénk ugy-e önkéntes úr?

— A miénk! A külső templomba húzzák!

— Hová való maga?

— En? tövishati! Az apamát Kulesárnak hívják. Szekeres ember! Nem tetszik ismerni?

— Mondtam, hogy nem ismerem. A nő hallgatott egy darabig, aztán újra beszélni kezdett:

— Ma este nálunk „Beflehemet” horlanak. Tavaly én is elmentem velök; kaptam vagy egy fél véka diót. Mikor haza mentem, az apám össze is szidott, hogy miért kószalok nagy legény letemre. Aztán a bibliát kellett, hogy olvassam!

Egy kissé elpirult, aztán folytatta:

— Mert kérem szeretettel, én tudok jól olvasni. Enekelni is tudok. Mikor a kántor nincs otthon, mindig én énekelek a templomban. Úgy is hívnak, hogy „mester”.

A várta szobában hideg volt. A tűz ugyan égett, de köröskörül oda guggoltak, a kik épen most jöttek haza a szolgálatból. Én, meg a „mester”, nem fűtünk már a tűz melle. Egy priescsen ültünk és úgy diskuráltunk. Megkínáltam egy cigarettával. Elvette.

— Már csak a mondó vettek, hogy nálunk szebben harangoznak — vette fel megint a szót. Szebben húzzák, igazi kálvinista módra!

— Hát a milyen? kérdeztem egy kissé meglepetve.

— Hát úgy, hogy nem együtt üti a két harang: így önkényes úr: bib-bam, bim-bam.

Oda künn verte az ötot.

— Erste nummer! Schultert! kiáltott a kaplár a leghivatalosabb hangon. A mester kifutott a „schränk”-hoz s egy pár perc múlva hallottam, a mint a ropogó hóban az orálásra mentek.

Magam maradtam a priescsen. A tűz körül négy-öt szilági fiú sütkérezett, abból a szivós, hitehez hű fajtából, a kiket semmi vagyon, semmi nélkülözés, semmi felsőbb impertinentia nem bír reá, hogy megtagadják azt a hitet, melyben született, azt a vallást, melyben felnőtt, azokat a szertartásokat, melyeket Jézus rendelete következtében gyakorol az a néhány rosszul fizetett, derék, becsületlen kálvinista pap.

Karácson estéjéről beszélgettek.

Fene dolog, hogy én most is itt kell, hogy szolgáljam a császárt — mondja az egyik, egy tagba szakadt, vállas legény, ma egy éve a templomba voltam, olyan hő volt, hogy alig tudtunk haza menni, de legalább kiénekeltem magam!

— Nehéz pedig nekünk, — mondja a másik — most is a papnak istállót kell építeni, meg gabonást! Három napzám hetenkint! Sok az czimbora!

— Sok, sok! de csak megsegít az Isten. Látd a Morvaiak elhagyták a mi vallásunkat. Pápiak lettek. Kaptak is valamit, meg az a nagyváradi pápisk épített nekik templomot. Most se' kinn, se' benn! Mar csak inkább lete-szem azt a pár garast a kúratornál. Pedig hidd el testvér, hunct ember az!

Egy kicsit veszekedtek. Szidták a kúrator-t, a ki csak napzámot vet ki reájuk, a tanítót, a kinek igen nagy a fizettsége, meg az egy-hazfit is, a ki a paptól fele részben veszi ki a szénát.

— Csak legalább ne volna ma karácsony este! — mormogta egy három éves vén trombitás — vagy legalább lenne penzünk, hogy legalább megvárthassuk. Hej! fuk! Kinek van egy hatosa, azért hoznék palinkát!

— Idd meg — mormozta a szót egyik utjone — ma nem iszunk. Inkább énekeljünk.

A hat gyerek össze ült a „bankán”, a leg-jobb torkú rágyújtott:

„Krisztus urunknak áldott születésén!”

Senki sem tudta. Csak maga énekelte vagy két sort. Akkor abba hagyta.

— No hát nem tudjátok?

Senki sem tudta. A fiu felig megszegyenülve keresett egy parázst a pipájába.

— Hát jól van — dohogott — pedig az az ének karácsonyi ének. Hol a mester?

A mester vártan volt.

Jött hét óra, én ismét a „posztomra” mentem. Az ég ragyogó és felhőtlen volt. A csillagok úgy világítottak le a földre, mint a teremtes hajnalán. A hó ropogott az uton járok-kelek lábai alatt és a gyalui havasokról hideg, téli szél sópröpte végig az egyetemi város útait. Mikor a vártára értem, ott benn nagy esőndes-ség volt. Valaki egy rozsa lámpa fele hajolva olvasott valamit, a többi fiuk oda könyökölték a festetlen asztalra: valami érthetetlen zsongas áradt ki a hideg szobából, de egy-egy mondatot még is kivehettem

Mert látnak az ő csillagát napkeleten és jöttünk, hogy neki tiszteletet tegyünk.”

A „kis mester” olvasott. A többiek pedig elbambulva néztek az egyetlen lámpa alig pi-logó fényébe.

Künn a „schneuen post” kiáltotta el magát: — Fegyverbe!

A garnison inspektiós tiszt jött. Mikor meg-vizsgálta az őrséget és mikor mindent rendbe találva el ment, jól hallottam, a mint a „mester” oda sügött szomszédjának s felmutatott az égre, melyen a csillagok egész tűzőkkel langoltak: — Nézd földi! Az a betlehemi csillag!

Zilahi Géza.

II. József császár és a megyaszói pap.

Nem allok jót érte, hogy minden ügy történt, vállalja el a felelősséget, a ki nekem elbeszélte, öreg Kis István uram, a kit ezelőtt 28 évvel eltemettem. O mint gyermek tanuja volt az egésznek, s édes apjától sokszor hallotta e történetet. Azt sem mondhattam meg, hogy hívtak azt a papot, a ki róól szól ez az elbeszélés, mert a megyaszói ref. egyház anyakönyveiben, ha keressük 1778 körül az elfakult, majdnem olvashatatlán bejegyzések között valahányszor lel-keszi cselekményről van említés, csak így van tudtúl adva az utokornak — „megselekedte a prédikátor.” Mikor én, maholnap 30 éve, ide kerültem Megyaszóra, az öreg Kis István, a ki akkor 94 éves volt, sokat beszélt nekem az esetről, úgy emlékezett, hogy Hetey Martonnak hívták azt a papot, a kivel ez az eset megtörtént. Valami ilyen forma nevet be-tűztem ki én is egy meghalt prédikátorról szóló feljegyzésben. Nevezzzük hat Hetey Martonnak. Történt pedig, hogy ebben az időben II. József császár, mint társ-uralkodó, tett egy körutat hazánkban, Tallyai Sziókosz felé vévén útját. Az ut akkor a mostani „koplár” hidhoz vezetett. Mar két napig várta ott a bíró uram a tanácssal, meg a „nemesek hadnagya”, szép lovakon, díszes nemesi bandériummal. Mikor mar a díszelgők jól ki koplalták magukat: sebes futár jelezte, hogy esakugyan jön a esá-szar. itt van mar a megyaszói határban. A esá-szar, ki sokszo: ismeretlenül szeretett megje-lenni birodalma egyik, vagy másik pontján, hogy mindent a maga valóságában lásson és halljon, ez alkalommal kivételesen fényes kísé-rettel utazott. A fejedelem azzal a jóságos mosolylyal nézte, mint suhantja meg tisztel-gestre rozsdás kardját a „nemesek hadnagya”, aki anélkül, hogy lováról leszállott volna, lőhát-ról elkezdte ékes latinsággal írott üdvözlő beszédet.

Mert meg kell jegyeznem, hogy a megyaszói „három éves rector” és segédje a „praeceptor” keze alól akkor az itteni „scola”-t végzett tanítvány a sárospataki „collegium”-ba egye-nesen „diak”-nak ment.

Valami jól eső érzés hatotta át a tudomá-nyokat szerető uralkodót, a mint itt, a világtól elzart helységben, a miveltiségnek ily szép jelé-vel találkozott, s őszinte jó akarattal fogadta a nép hódolatát. Azután, ő is lőhátan, a neme-sek hadnagyaához fordult s jóakarólag kérde: hol tanult latinul?

— A megyaszói „scola”-ban felséges uram!

— Tudnák-e itt mások is latinul, olvassak-e a „classicus auctor”-okat?

— Mindnyájan felséges ur!

— S ki tanította önöket?

— A „rector”-ok, egyik a másik után. Innen minden „rector” külföldi akademiára megy s onnan professornak.

A nemes hadnagy uram előtt Bécs is kül-föld volt, onnan ez időben kevesen juthattak tovább.

A rector akkor Szaploneczay Tamás volt, a kesőbb, bár rövid ideig, nagy-enyedi professor. A császár latni akart egy ilyen embert is.

Elhívták valahonnan a hátulsó sorból, a bámulók közül ő kegyelmét, a ki tudja, hogy József császár a francia irodalomnak nagy barátja, s legörömelebb francia nyelven tár-salag, elkezdett ezen a nyelven beszélni a feje-delemhez.

Csak hogy tudós Szaploneczay uram úgy beszélt francziául, az hogy írják, József császár bamulva hallgatta az előtte ismeretlen nyelvet.

— Miért nem mondtátok ennek a nagy tudományú férfinak, hogy én nem értem a szanszkrit nyelvet. De hát hol van a pap?

A pap nem volt sehol.

A császár arca elborult. A kálvinista pap nem tartja öt méltónak, hogy eljőjön hódolat-tát nyilvánítani, ötöt üdvözölni. Behajtott a város hazához.

— Hívtátok elő a papot.

Futár futár után szaladt. Nagytiszteletű Hetey Marton uram pedig szobájában sétálgatva, toll-szopókás hosszú szárú pipából pőfékelt, s mor-fondrozott.

A futárok egymásután jöttek.

— Nagytiszteletű urat hivatja a császár.

— Jól van fiaim elmegyek, de most dolgom van.

De a pap csak nem jött. A császár pedig perczről-perczre türelmetlenebb lett.

A harangok még mindig szóltak. A császár azt hitte az ő tiszteletére, s boszusan szóltott:

— A harangját küldi maga helyett, hallgat-tassátok el.

Rémülettől, jedségtől volt sápadt minden arcz, felelemben elszorult minden szív, senki-nek sem jutott eszébe megmondani, hogy egy halottat sira'nak azok a szegény harangok.

A fejedelem ott sétált légesen a templom körül. E sajátos épület erős varfallal lőrések-kei, bástyakkal körülvéve, szabadon, egyedül állott a magaslaton. Még látszottak a régi vár-árkok s némi nyomai a régi várakoknak. Jó tavol, de hozzá legközelebb egy nagy ódon épület, a paplak s vele szemben, túl a pap-lakon az iskola a „scola.”

II. József császár már a déli bástya előtt állott, a hol, egy a templomban maig is orzótt „szakállas puská” e fiók agyú öblös torka, a diszlővésektől még melegen, tátongott elébe, a mikor a pap Hetey Marton uram, vállán palasttal, teljes papi ornatusban megjelent s mélyen meghajolt a fejedelem előtt.

— Tudja-e, hogy hívtattam önt?

— Igen felség.

— Es hívásomra miért nem jelent meg?

— Mert velem az rendelkezett, a ki mind-nyajunknál hatalmasabb ur, a kinek hívására mindnyajunknak meg kell jelenni, a ki előtt le kell tenni nekem a bibliát, felségednek a koronát.

— A császár összevonta szemöldökét, hang-jában is harag dörgött.

— Es ki ez a hatalmas úr?

— A halál, felséges úr: nekem temetni kellett.

A császár arcán egy perczben a bamulat és megdöbbenés tükröződött. A másik perczben odalépett a paphoz s jobbát nyujta. Szemeit a földre függeszté s alig hallhatóan sutto-gta: — Igaza van tiszteletes uram!

Majd karját a papéba ölte, s a templom és egyház multjáról kérdezősködött.

A lelkész hévvel tárta fel a multat, hogy az egyház mennyi üldözésnek volt kitéve, hanyazr vették el a reformátusoktól a templomot, sőt hogy még most is a reformátusok évenként bizonyos adót fizetnek az egri kaptalanak.

— Nem sokáig lesz ez így! szolt a császár határozottan.

Alig vették észre, hogy a paplak előtt álla-nak. A lelkész kissé szegyenkezve dadogta:

— Felséges uram!... Szegény hajlekom...

A császár közbe szolt jóságos mosolylyal:

— Igaza van... rég akarok látni egy igazi kálvinista papi lakást.

A fejedelem beletett a papi lakba, körül-nézett s önkéntelen sutto-gta.

— Minden olyan egyszerű, de olyan tiszta, olyan tiszteletet gerjesztő!

— Szegények, lenézettek vagyunk még most is!...

— Nem sokáig lesz így, felelt a császár.

Azán egész bizalmasan szolt:

— Tiszteletes Atyám! Látom, hogy maga nagy tudományú és miveltsgű férfi, nem volna kedve helyzetét jobbal felcsereelni?

— Gyönyörű-iges nekem az én Uram Jézu-somnak igája. Nem akarok én más lenni, mint szegény kálvinista pap... Hanem volna egy kéresem.

— Igen, kerjen tőlen, valamit! Mit kíván?

— Egy tornyot Felséges uram! és atnyuj-totta a mar előt benyújtott, de visszasztatított kérvényt.

A császár elmosolyodott, s átvette a sokat utazott papirt, ezt írta tea:

— Fiat voluntas tua!

II. József császár két év múlva átvette az országkormányt. 1781 december havában közzétette a „törvényi parancs”-ot az 1790-iki 26-ik törvényekben letette egyházi szabadságunk alapkövét.

Most már azt is tudhatják önök, hogy az akkor épült templomi karzatot miért van a kétfejű sas ...
Zombori Gedő.

A karácsonyi ünnepek és szokások.

Ösünk a karácsony egyházi ünnepeit, december 24-ével, az úgynevezett szent estével kezdjük és négy napig tartották. E négy karácsonyi ünnepet később, 1094-ben a konstanzi zsinat is megállapította. Utóbb egy nap elmaradt belőle. A porosz protestáns egyház is, valószínűleg a szentháromság dogmájára való tekintettel, három nap ünnepeit mind a karácsonyt, mind a húsvétot, mind a pünkösdöt, 1826-ban egy kabinet-parancsral a porosz államegyházban az ünnepek egy nappal megrovidítettek s két napban állapították meg. Öt évvel később a szász királyság egyháza is követő a szokású állam példáját.

Az angol egyház keletkezése óta, egy napi karácsony-ünnepet tart a vidáman megünnepelt Christmas-day-t.

A skót presbiteri egyház maig is a rideg puritanizmus alatt áll, s dacára hogy kereszténységét annyira szereti hangsúlyozni, mintha éppen kizárólagos sajátja volna. Semmi karácsony-ünnepet sem tart.

A négy karácsony-ünnepe behozatalának kellő méltányolása tekintetéből tudnunk kell, hogy azok nem mind kizárólag a Krisztus születése emlékére voltak szentelve, hanem az ezzel rokon s az ősi egyház szempontja szerint odatartandóknak tekintendő események ünnepsorozatát is jelenték. A december 25-től január 6-ig terjedő 12 nap, mind ez ünnepekből tartozott, e napok magokba foglalják a vértanúk emlékünnepeit is. E napoknak úgy a régi pogány korban, mint maig is, sok helyen, jövő év időjárására nézve, jóslatszerű jelentőséget tulajdonítottak. Így pl. ha karácsony első napján gyöngye idő van, ez azt jelenti, hogy az új év egész első hónapján gyöngye idő fog lenni; ellenben az ünnepeőr vónapja, a január 6-iki időjárás szabályozza a következő decembri időjárását.

A kereszténység első vértanúja, ki már Stephanos nevével is jelképezi a koszorút, a kerorút, melyet „Krisztus a hívőknek szerzett”. — mint szent Agoston mondja — nyitja meg december 26-án a vértanúk sorát. Ha már a legelőször megértének véres halálá napját úgy tekinték, mint lekki újjászületés napját, már közel volt az az eszme, hogy az Üdvözítőnek testi születésnapja egyszersmind legkisebb tanítványainak mennyei, szellemi születésével hozassék kapcsolatba.

Istrán vértanú jelvénye nátoni kő, melyet balkezeben s egy pálmá ága, melyet jobbáiban tart, így jelképezi ott a nevéől elnevezett halálherstadi dom főbejáratánál álló szobra. Ha — mint egy himnus mondja róla — már életében arra volt kiválasztva, hogy a szeretet adományait, mint diakonus, a szegények közt kiosztogassa, nem csoda, ha a nép őt sok helyen áldást-hozónak választotta ki, a második ünnepnapon megjelenik fehér levon s örömet hoz a szorgalmas s engedelmes gyermeknek. Svédországban még a múlt században is így beszéltek énekeltek a nép a lovas szentről, amint napfölkeltés előtt Svédországot beutazza. Ezért is lett ő a lovak vélszentje. E napon még végre Németország némely vidékein a cselédek helyváltoztatása is és az ostorosátogatás.

Derek és jó szolgák kik gazdájukhoz hívek, társaiuknak pedig jó pajtásai voltak, eddigi gazdájuktól való eltávolozásukkor egy seiyemszalagral ékesített ostort kapnak s a falu egy szabad terére gyűlnek. Ott körbe állnak a szolgák s elkezdnek az ostorokkal durrogatni az egész falu népe jelenlétében. Együk tőről a másikra mennek s társaiat elkísérik új helyeikre. A melyik más faluba szegődött, az ottthon elvégzett ünnepegyezés után elkísérik ünnepegyes komolysággal az új közegbe s ott újra kezdik az ostorosátogatást. Ez ünnepegyezés azonban csak az előjárású engedelmeivel engedhető meg. Holholha tartományban szent

Istrán napján ösdiktölti fogya az a szokás divatozik, hogy a szolgák kilovagolnak. Minden szolga engedélyt kap a kilovagolásra s csoportosan bejárják a szomszédfalvakat, hol aztán nagy mulatságot csapnak.

Istvántól, a vértanúk zászlóvivőjétől térünk át a másik vértanúra, a ki nem tényleg, de „akarattal” tekintetett vértanúnak. Jánosról az Üdvözítő kegyencéről szólnak, kinek emlékünnepe december 27-én tartatik. Karácsony harmadik napján. Lehetőséges, hogy e napon szenteltetett fel a római sz. János temploma, vagy hogy Jánosnak ephesusi püspökké lett felszenteltetését, vagy talán a száműzetésből való visszatérését akarták e napon ünnepegni. A monda azt beszéli Jánosról, hogy elleneségei egyszer megmérgezték bort adtak neki pohárba; de a mérge nem volt képes ellentánni a keresztnek, melyet a szent magára vetett mielőtt a pohárból ivott volna, kigyó alakjában kiesezett a pohárból és így bátran meglátta annak többé nem ártalmas tartalmát. A jámbor hit azt tartja a szeretetteljes apostolról, ki a 110. év tájában (Kr. u.) halt meg, hogy sirján a föld száll és emelkedik, annak jeleül, hogy ő még él és lélezik.

Térünk most át az apró szentek, az ártatlan kisderekek napjára, melyet december 28-án ünnepelelnek. Igen sok helyett szokásban van e napon, hogy gyermekek, sőt felnőttek is, mindenkit, a kivel találkoznak, veszőkből font korbáccsal megkorbácsolnak.

Az ünnepe azon ártatlan kisderekek emlékére van szentelve, akit Heródes Bethlehemben leglykol-tatott. Ez esemény alatt egy rendkívül nagy és rettenetes vérürdőt képzal a néphit. A görög egyház 14 ezer kisdéről beszél, holott Jézus idejében legfőlebb ezer lakosa volt Bethlehemnek és így a legnagyobb számmal sem mehetett 30—40-nél többre a gyáva és kegyetlen zsarnok által leöltetett áldozatok száma. Innét magyarázható meg az is, hogy a világtörténet nem emlékszik meg a gyilkosról. Ama zsarnok egyéb véres szörnyetei mellett e gyilkolás föl sem tűnt.

Némely országokban, mintha a kisdereket kárhoztatói akarták volna az utódokban azért, a mit ama kisderekek Heródestől és vérebeitől szenvedniök kellett, a gyermekeknek különféle jogokat és szabadságokat adtak, hasonlóan ahhoz, a minőket Rómában a saturnáliák alatt Juvenalis napján a gyermekek és rabszolgák élveztek.

Különösen Franciaországban és a rajnai tartományokban a negyedik karácsonyünnepen megfordított világot játszottak kicsinyben a gyermekekkel. Az iskolás gyermekeknek meg volt engedve, hogy püspökök válasszanak magoknak, hogy az utékon kormenetet tartassanak s a templomban miséz-hessenek. E bohózatias ünneplés közben sok madarat, főképp verebeket röpítettek el, melyek az isteni tisztelet alatt a templomban röpödtek s melyeknek esziripelését öregek és fiatalok utánzózták és szaporíták. E mise „veréb- vagy madár-mise” nevet visel.

Nem szabad említés nélkül hagyunk, hogy a vértanúk sorrendje a görög egyházban más, mint a nyugati keresztényeknél. Ott csak 27-én ünnepelel az első vértanú István emleket: 28-án a 20.000 nikodémai vértanút és csak a következő napon, 29-én a bethlehemi kisdereket. János evangélista ünnepe a görög egyház május 8-án tartja, minután a megelőző két napon a „Krisztus keresztjét az égen” ünnepelel, hogy valamint a kedvenc tanítvány a Golgothán is a kereszt alatt állott, úgy a naptárban is alatta álljon annak.

A pogány népek tömeges megterése mellett, melyet az ősi katolikus egyház nagy buzgósággal és sikerrel eszközölt, nagyon érthetőnek tűnik fel a mit Nagy Gergely pápa elvált állított s a mihez utódi erősen alkalmazkodtak is, hogy t. i. a pogányok ünnepeit lassanként keresztény ünnepekké változtatandókat s a keresztény ünnepeknek a kereszténység előtti nyomaiba kell lépni.

Mint hogy a rómaiak december végén ünnepeleltek a saturnáliákat az „emberiség aranykora” tiszteletére — nagyon észszerűnek mutatkozott, hogy a pogány ünnep kiküszöbölése végett a Krisztus születésének ünnepeit is december végén tartassanak és a karácsony-éj nemcsak a éjszákak legzsen-telisebbé lön. A négy ünnepek e rendkívüli szent-ségét a monda kiterjesztette még a növényvilágra is, melyből némelyek az isten-gyermek születésé-nek tiszteletére az éjszakán, a tél és hó dacára is kinyíltak. Egy elzászi népdal azt mondja, hogy bizonyos éjszaka, mely egész éven át nem hozott virágot, karácsony éjjel a hóban kinyitott és pompásan illatozott s fényt árasztott maga körül. Akkor nyílik az úgynevezett jerikói rózsá is, mely különben egész éven át fonyadtnak és száraznak

létezik. Krisztus születése előtt — mondja a legenda — e virág nem is létezett, mert csak a Szűz Mária lépteit alatt sarjadzott föl először, midőn ez fiával együtt Egyiptomba menekült.

Végül említsük még meg azt a sajtátságos szokást a füstölést, mely karácsony éjjelén, különösen déli Németországban és Tyrolban szokósak. A tyroli paraszthazákban, az esti harangszó után szobát, kamarát állított s a ház minden zegér-zugát kifüstölik, hogy a „gonosz” nak ereje ne legyen. Az éjjeli miséig hátra levő időt a házbeliek a lobogó tűzhely mellett töltik. Csak a családtag meg ki még a mise előtt a kertbe s egy szálna-csattakkal megvergeti a fákat, hogy a jövő ősz-szel gazdag gyümölestermést adjanak. A barom-istállóba is bemegy s minden marhájának egy buzazemet ad enni; de vigyáz, hogy sokáig az istállóba ne maradjon, mert ez éjszakán a barmok is bírnak beszélő tehetséggel, az pedig nem jó dolog, ha az ember a barmokat beszélni halja.

E szokások legfőképpen a kereszténység előtti népek szokásaira és kultúrára ismerünk, csak hogy nemesebb jelentőség az nekik tulajdonítja.

Salonban, Dalmáciában, karácsonykor a nép karácsonyi királyt szokott választani, kinek uralkodása csak két hétig tart, de hatalmának és tekintélyének ily rövid tartama mellett is elég sok királyi előjogot és kiváltságot élvez; így pl. nála állanak a város kulesai, a templomban elő-kelő helyen ül és ő igazítja el mindazon ügy-bajos dolgokat, melyek azok közt támadnak, kik udvarát képezik. A város köteleze van oly házat becsótani rendelkezésére, a melyt magas állásnak méltósága méltán megkövetelhet. Mikor hazulról távozik, buzakalász koronáját mindenkor fején kell viselnie és a közönség közt bíbor vagy skarlát öltöz-etben szabad megjelennie nagy számú hivatalnok-ko-k és tisztek kíséretében. A kormányzó, a püspök s más magas méltóságok hajlandóan kötelesek vol-tak őt gazdagon megvendégelni s az úteán min-denki köszöntőjei tartozott őt. Mikor a két hét letelt, a király elhagyja a palotáját, szétépti koronáját s visszatér ősőjához. E karácsonyi királyt — mond-hatnók pünkösdtinek is — sok ideig a nemesek közül választották, jelenleg a nép legelső osztályá-ból szemelik ki s az egész szokás elvesztette egy-keri jelentőségét.

A karácsony „Görögországban” cím alatt a görögök karácsonyi szokásait következőleg írja le egy angol utazó: Templomaikat a legtarkábban szokták feldehizíteni. Beléptem egybe, a melyben valami kukucs-káló szekrényyszerű készülék volt felállítva, számtalan sok égi gyertya által környezetten. A kép, melyet a szekrények nagyító üvegén keresztül látni lehetett, Krisztus urunk születését tüntette fel. A gyermek üdvözítőt egy kis viaszszab helyettesítte, mely cifra, paszományos ruhába volt öltöz-tetve s díszesen himzett párnára volt fektetve, mely utóbbi egy másik halvány vörös vánkosen pihent. Ez akart lenni a jászol, melyben a meg-váltó gyermek született. A kép mögött két papírfő volt felállítva, éktelenül rút kifejezéssel, a mely akármilyen hasonlítot inkább mint emberhez. Jobb-ról szűz Mária állt, balról meg a keleti bölcsek. Az egészet papírfelők vették körül, melyekből számtalan papíreherub fő kacsingatott roám, míg egy kemény papír kunyhóból egy fából faragott szerzetes lépdel el a kutyák, juhok, tevék, kecskék orozlánok és bárányok kíséretében: itt egy leányka sétált finom pázsiton, amott meg egy pásztor lép-degelt, nagy büszkén hadonászva pásztorbotjával. E magas rendeltetésű viasz- és faképek hollandi készítmények voltak: szűksz esetlen kíniai fest-mények és szerföltött silány papírmázolások helyettesítettek. A nézőtér közepén valóságos kis szökőkút lövelte fölfelé vizsugarait, a térdre borult ájtatos-kodók nem csekély mulatságra.

Az üdvözítő születésének emlékére az első nyil-vános ünnepeit időszámításunk 98-ik évében ülték meg a keresztények, de rendszeren minden évben megtartandó ünneppé a napot Telesphorus papa tette, ki 138-ban halt meg.

A IV-ik században I. Gyula pápa tudományos kutatást rendelt abból a célból, hogy Krisztus születésének napját, a mennyire lehet, biztosan lehe-zen megállapítani. A kutatás eredménye az lett, hogy Krisztus születésének napja december 25-ike. A legfőbb tekintély melyre támaszkodva e határozatot kimondották, a római levéltárakban levő censored tablák voltak; némelyek ugyan ez adatokat nem tartották eléggé megbízhatóknak, de a fentebbi határozat kimondásában mégis megnyugodtak és azóta e napon ünnepelel a karácsonyt világszerte.

LEGOLCSÓBB KÖNYVNYOMDA

A SÁROSPATAKI EV. REF. FŐISKOLA KÖNYVNYOMDÁJA,

mely

alapított 1651-ben és fennállott 1671-ig. Ujra alapított 1805-ben.

Mindenmennyi
rovatolt ívek,
gazdasági táblázatok
különféle nagyságban.

Üdözlő- és látogatójegyek.
Táncrendek.

Égyvéri, jegyzői
és községi
nyomatványok.
Körlevelek és fal-
ragaszok.
Üzleti könyvek,
számlák, nyugták.

Levéljegyek és borítékok.

Elvállal mindennemű

könyvnyomdai

munkákat u. m. önálló

könyvek, röp- és folyóiratok

*magyar, görög, latin, német, francia,
angol, tót és héber nyelven.*

Egyházi és világi
Zeneművek
a legtisztább hangjegy-
nyomással.

Eljegyzési kártyák.
Lakodalmi meghívók.

Étlapok.
Vignetták.
Gyászjelentések.
Árjegyzékek.
Díszmunkák.
Szalag-aranyozás.
Meghívók.

Díszokmányok.

„SÁTORALJA”

SZERKESZTŐSÉGE ÉS HÍRLAPKIADÓHIVATALA

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD, HIRDETÉSEKET, VALAMINT NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEKET

A LEGJUTÁNYOSABBAN SZÁMÍT FEL.

P Á R I S I D I V A T

DIVAT ÉS CSALÁDI LAP.

A „Párisi Divat“ előfizetési ára
 Egész évre 8 frt.
 Félévre 4 frt.
 Negyedévre 2 frt.

Szerkesztő: Györy Ilona.
 Kiadó- és laptulajdonos:
 Légrady testvérek.

A „Pesti Hírlap“-pal együtt
 Egész évre 18 frt — kr.
 Félévre 9 frt — kr.
 Negyedévre 4 frt 50 kr.

Egy éve annak, hogy szétküldtük értesítésünket a „Párisi Divat“ első évfolyamának megindulását jelentve. Most a második évfolyamba lépünk s az azóta letelt év megmutatta, hogy a művelt közönség csakugyan fel találta a „Párisi Divat“-ban azt, a mit egy divatlaptól elvárhat. Mind-nek előtt saját jóízlelről adott bizonyítékot a közönség akkor, midőn felismerte a lapban az igazi választékos, előkelő párisi ízlés tükrét. Ennek terjesztése lesz a lap célja ezután is; képeinket ezenkívül a francia színházak művésznőinek öltözékeit, mert Párisban a divat ugyszólván ott alakul meg a színpadon s ha a magyar közönség néhány nappal a premiére-ek színröhozatala után már meg látja ezeket a ruhákat, úgy a divatnak igazán legutolsó termékeivel ismerkedik meg.

Epen, mivel a „Párisi Divat“ a valódi francia ízlést tükrözi vissza, azért sikerült neki a magyar hölgyközönséget abban segíteni, hogy ruházatuk izléses, választék legyen s mindamellott mégse tegye lehetetlenné a takarékoságot. Ez okozta azt, hogy a „Párisi Divat“-ot már az első év folyamán is a társadalomnak több rétege oly egyforma elismeréssel fogadta. — Cikkeink a ruházat, a lakás a társadalmi élet, a háztartás köréből való kérdésekkel

foglalkoznak, mint a tavalyiak, melyek közül itt csak a következőkre utalunk: A salon berendezése; — szobák világitása; — a kézimunkák mint a lakásdíszítés eszközei; — virágok a lakásban; — a levélpapírokról, — milyen hasznos lehet áll jól; — a hajhullás gyógyítása; — a kéz és az arcbőr ápolásáról; — az estélyek.

Az ily tárgyú hosszabb cikkeik kiegészítéséül szolgálunk azután a párisi divattudósítások, a ruhák szabásának pontos magyarázata; — továbbá a konyha és a háztartás ezimű rovatok, ezeken kívül pedig a szerkesztői üzenetek is, melyekben örömmel válaszolunk olvasóink kérdéseire, valamint készségesen nyújtunk segítséget megrendelések elintézésében is. — Szépirodalmi mellékletünk illusztrált regényeket és elbeszéléseket hoz.

A lap három nagy ívének tartalmán kívül van még a párisi mintaruhák szabását közlő *szabásminta-ív* és a szép kiállítású *szines divatkép* is a lapban. Megjegy-zük meg azt, hogy a „Párisi Divat“ nem hetekkel később hozza ugyanazt a tartalmat, a mely a külföldi lapokban megvan, hanem ugyanazon a napon jelenik meg Budapesten, a mikor francia eredetije Párisban.

Egy mutatványszámmal kívánatra szívesen szolgálunk.

A „Párisi Divat“ kiadóhivatala.

Budapest, V., Váci-körut 78.

PESTI HIRLAP

Az új évvel **tizennyolczadik** évfolyamába lépő „Pesti Hírlap“ ma kétségtelenül a legnépszerűbb újság Magyarországon. Ezt bizonyítja a magyar hírlapirodalom történetében eddig páratlan elterjedtsége, úgy hogy ma a **legnagyobb példányszámban** jelenik meg hazánkban. Nem lehet forryesebb bizonyítéka emél amaz elvok helyességének, melyeket a **mindig szabadelvű és demokrata „Pesti Hírlap“** keletkezése óta oly kitartással hirdet.

„Pesti Hírlap“ munkatársai közt Magyarország elsőrangú publicistái és szépirodalmi erői vannak. Korunk két legelső írója **Jókai Mor** és **Mikszáth Kálmán** a Pesti Hírlap rendes munkatársai.

Jókai Mor évenként több regényt ír a Pesti Hírlap számára s azonfelül **tárczákat is egész éven át; Mikszáth Kálmán** országgyűlési karezolátai mellett, kisebb-nagyobb **elbeszéléseket, tárczákat és humoros apróságokat.**

Kenedi Géza (Quintus) magvas vezércikkjei mellett, közkevdveltségű tárczáiban **beszéli meg a napirendre kerülő fontosabb társadalmi kérdéseket s napról-napra fróit szerkesztői üzeneteiben oktatva mulattat.**

A régebbi és újabb publicistái és írói nemzedék egész jeles gárdája a Pesti Hírlap politikai és társadalmi **vezercikkeit, tárczáit s a kritikái és mulattató közlemények,** míg az **állandó rovatokat** kipróbált hírlapírói erők vezetik.

A Pesti Hírlap az összes napilapok közt a leggazdagabb tartalmu,

amennyiben naponként 20—24, ünnepe- és vasárnapokon rendszeren 32—36 oldal terjedelmű.

A Pesti Hírlap kedvezményei az előfizetői részére: minden óra szóló zsebben hordható jegyzék- és határidő-napló.

A „P Á R I S I D I V A T“

legszebb magyar (heti) divatlapot előfizetőink fele árban kapják.

A Pesti Hírlap rendkívüli kedvezményt is nyújt előfizetőinek minden évben karácsonyi ajándéku. Ez

a **„PESTI HIRLAP“** nagy képes naptára.

Minden előfizetőnek — még a legújabb belépőnek is, ha legalább két hónapra fizet elő — ingyen és bérmentve küldi meg a lap kiadóhivatala ez idén is a **Pesti Hírlap 1896. évi díszes naptarát,** mely minden egyéb naptárt fölülegessé tesz és felülmúl minden más rendkívüli karácsonyi mellékletet, mert az előfizető **egész éven át hasznát veheti.**

A naptár **30 nagyív terjedelmű s a tavalyinál még bővebb tartalmu.** A naptár czímlapját pompas kép díszíti, melyet **Roskovics Ignác** jeles festőművész rajzolt.

A 9—10 ívnyi szépirodalmi rész a Pesti Hírlap belső és külső munkatársainak java dolgozatait tartalmazza. Ehez járul **33 képes oldal,** továbbá a) naptári rész, minden hónap mellé rovatok lappal, följegyzések száma; b) budapesti ezim- és névtár; c) fővárosi kalauz, sok hasznos útmutatással; d) mozgó gazdasági tudnivalók változatos összeállításban; e) országos- és heti vasárkö legteljesebb jegyzéke; f) sorsolási naptár, helyegfokozati és pénzügy- és pénzügyi táblázatok stb. Emél teljesebb és gazdagabb tartalmu naptár ma valóban nem készül hazánkban.

A Pesti Hírlap előfizetési ára:

Egész évre 14 frt, Félévre 7 frt, Negyed évre 3 frt 50 kr., Egy óra 1 frt 20 kr.

A Pesti Hírlap és Párisi Divat:

Egész évre 18 frt, Félévre 9 frt, Negyedévre 4 frt 50 kr.

Mutatvány számokat ingyen és bérmentve küld

„Pesti Hírlap“ és „Párisi Divat“ kiadóhivatala

Budapest, V. ker., Váci-körut 78. sz.

Sárospatak. Nyomtatta Steinfeld Jenő, az ev. ref. főiskola betűivel.